

Захист права інтелектуальної власності суб'єктів господарювання в судовому порядку: проблеми та шляхи до розв'язання

Северинчук Анастасія Андріївна,

*студентка Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького*

Загальновідомо, що проблема захисту права інтелектуальної власності суб'єктів господарювання все ще залишається відкритою та актуальною. Все частіше з'являються нові проблеми, які потребують негайного вжиття заходів.

Суб'єкти господарювання задля вирішення проблем, пов'язаних із захистом своїх прав звертаються до суду. Саме судовий захист є найдієвішою юрисдикційною формою захисту прав, що виконується адміністративними, господарськими судами ,а також судами загальної юрисдикції.

Так, відповідно до п.1 ст.432 Цивільного Кодексу України кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого права інтелектуальної власності [1]. Ефективність юрисдикційного захисту прав інтелектуальної власності, в першу чергу, залежить від наявності досконалої законодавчої бази та дієвих механізмів її застосування у даній сфері. Питання захисту прав інтелектуальної власності, що розглядаються у судовому порядку є наступними: порушення авторського права; стягнення матеріального відшкодування збитків; порушення у діяльності організацій колективного управління; комп'ютерне піратство; плагіат.

Проте, навіть звернення до суду не завжди є ефективним методом захисту свого права на інтелектуальну власність. Це пояснюється, на нашу думку, декількома причинами: по-перше, це недосконалість нормативно-правової бази стосовно захисту прав інтелектуальної власності; по-друге, це довготривалий процес розгляду справи судом, що пояснюється специфікою справ в області інтелектуальної власності; по-третє, це відсутність спеціальних судів, що розглядали б справи, пов'язані із захистом прав інтелектуальної власності; по-четверте, це наявність випадків, коли в одній позовній заяві наявні декілька позовних вимог, вирішення яких стосуються компетенції різних судів; по-п'яте, це складнощі під час процесу збору доказів, які підтверджують чи спростовують наявність факту порушення права інтелектуальної власності; по-шосте, це відсутність відповідних знань стосовно порядку захисту прав інтелектуальної власності.

На основі вищесказаного, потрібно застосувати заходи, які б удосконалили систему судового захисту прав інтелектуальної власності.

У сфері законодавчого регулювання системи охорони інтелектуальної власності слід вирішити проблемні питання щодо володіння і управління правами на об'єкти інтелектуальної власності, які створюються за рахунок державного бюджету; колективного управління авторськими і суміжними правами; передачі прав на об'єкти інтелектуальної власності на комерційній основі; забезпечення розвитку франчайзингу, трансферу технологій; захисту комерційної інформації підприємств, а також ноу-хау; обліку об'єктів інтелектуальної власності та оцінки вартості нематеріальних активів; охорони раціоналізаторських пропозицій, порід тварин та сортів рослин, а також охорони фольклору, народних художніх промислів і традиційних знань та ін. [2]. Також практика показує, що створити ефективну систему охорони інтелектуальної власності, спираючись виключно на державні структури, практично неможливо. Через це власникам інтелектуального продукту, а також творчим союзам України важливо активізувати процес створення недержавних організацій з питань охорони інтелектуальної власності, а також вивчити питання входження у відповідні міжнародні недержавні організації. У свою чергу це буде сприяти не лише створенню ефективної системи, а й міжнародній кооперації організацій з питань захисту інтелектуальної власності, що дозволить переймати зарубіжний досвід у вирішенні питань [3].

Важливим також є посилення координації діяльності органів виконавчої влади з метою створення цілісної системи забезпечення дотримання законодавства про охорону інтелектуальної власності. Удосконалення економічних важелів охорони інтелектуальної власності вимагає найпильнішої уваги, оскільки вони обумовлюють масовість і стійкість порушень прав інтелектуальної власності. Слід розробити систему економічних стимулів комерціалізації запатентованих науково-технічних досягнень.

Крім цього, не перший рік в Україні обговорюється та вирішується питання створення відповідного фонду щодо сприяння патентування українських винаходів закордоном. Також має бути передбачене фінансування як з боку України, так і з боку країни, в якій відбуватиметься патентування винаходу. В Державному бюджеті мають бути закладені відповідні кошти на фінансування витрат, пов'язаних з патентуванням і захистом прав на інтелектуальну власність. Такі дії покладуть початок розвитку інфраструктури захисту інтелектуальної

власності та реалізацію новітніх інформаційних технологій у сфері захисту інтелектуальної власності.

Відповідно, система захисту прав інтелектуальної власності суб'єктів господарювання знаходиться на стадії розвитку і потребує негайного удосконалення. В той же час, для вирішення наявних проблем необхідно застосувати низку заходів, які будуть сприяти підвищенню ефективності захисту прав інтелектуальної власності у судовому порядку.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 432.
2. Рішення Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти „Про стан державного регулювання і управління у сфері розвитку, правової охорони і захисту інтелектуальної власності та інноваційної діяльності в Україні» від 19 травня 2009 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/news/Robota_Kom/Zasid_Kom/Rozgl_kontr_put/73114.html
3. Язвінська О. Найцінніший капітал: Охорона інтелектуальної власності у світі й Україні // Науковий світ. – 2015. – № 6. – С. 8-11.